

Szerkesztési iroda:

Nagyberek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illetően közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Feladv. szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagyberek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 102. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Szerda, május 4.

Járásai székházak.

Irta: Zsiross Mihály.

Nagyberek, május 4.

A modern közigazgatásnak, — hogy az t. i. jó és gyors lehessen — egyik elengedhetetlen követelménye: a hivatalos helyiségeknek korrekt és céltudatos elhelyezése és berendezése.

Köztudomású dolog, hogy ez nálunk mennyi kivanni valót hagy hátra; mesébe való dolgokat tudnának elmondani azok, a kik a közig. szolgálatában állanak.

Különösen a járási főszolgabírói hivatalok hívják fel az elfogulatlan bírálót a legszigorubb kritikára mert azok tulnyomó részben nemcsak hogy helytelenül vannak elhelyezve s a céltudatos beosztást teljesen nélkülözik, hanem berendezésük is oly primitív, hogy igazán szégyenére vannak a magyar közigazgatásnak.

Nem szölok azokról a járási hivatalos helyiségekről, melyek a főszolgabírók nemesi kuriáiban vannak elhelyezve s az ö bökésük folytán pazarul is vannak berendezve; azokról sem, a melyeket egyes főuraink nagylelkűsége ment meg a megszólás szegényétől; hanem azokról, a melyekről a főszolgabíróknak irodai lakbérükből kell gondoskodniok s a melyeket a törvényhatóság némi segélyezése mellett saját irodai átalányukból kell berendezniök és fentartaniok.

Itt csakugyan elszomorító jelenségeket találunk, a melyeknek azonban nem a járási tisztviselők, nem is a törvényhatóságok, hanem maga az állam az oka, mert a törvényhatóságok dotációját oly csekély összegekben állapította meg, hogy abból tisztességes irodai helyiségekről gondoskodni, vagy azokat megfelelően berendezni nem lehetett; teljes lehetlenség volt.

Pedig ilyen van a legtöbb, mert amióta a főszolgabírói állás megszűnt nobile officium és sine cura lenni: azóta nagyon kevés főszolgabírói hivatal van nemesi kuriákban elhelyezve.

Lássuk csak, mennyi a járandósága egy járási főszolgabíróknak irodai lakbér és irodai átalány címén.

Ezeket csak nemrég rendezte Szell Kálmán, amidőn fölemelte azokat 500—500 koronára; azért mondom fölemelte, mert a legtöbb törvényhatóságnál még ennyire sem rugott az a járandóság; a törvényhatóságok tulnyomó részénél tehát ez az összeg képezi azt a határt, a melynek keretén belől a főszolgabíróknak ezen szükségleteik ellátásánál mozogniok lehet.

Lássuk azt is: milyen helyiségre van szüksége a főszolgabíróknak, hogy hivatalát kellően elhelyezhesse, s mi mindenre van szüksége, hogy a szorosabb értelemben vett irodai kiadásokat fedezze? — nem is említve ezuttal berendezéshez szükséges butorokat, amelyekről külön akarok szólni.

A járási személyzetet képezi: 1 főszolgabíró, 1 vagy 2 szolgabíró, 1 közig. gyakornok, 1 járási orvos, 1 járási állatorvos, 1 járási irnok, 1 vagy 2 díjnok, 1 hivataloszolga; ezekhez csatlakozik legközelebb 1 járási számvevő.

Milyen hivatalos helyiségre van most már elkerülhetlen szükség, hogy a személyzet minden fennakadás nélkül dolgozhassék, hogy egymást munkájában ne zavarja.

1. Kell 1 szoba a főszolgabíró mint hivatalfőnök részére; 2. 1—1 szoba a szolgabírák részére; 3. 1 szoba a járásorvos és állatorvos részére; 4. 1 szoba a járási számvevő részére; 5. 1 szoba az irnok s az ennek segítségére beosztott díjnok részére; 6. 1 szoba a járási irattár elhelyezésére; 7. 1 szoba a sokszorosító gép elhelyezésére; 8. 1 terem a járási utibizottsági ülések, vagy a jegyzői értekezletek megtartására.

Minimális számítással tehát 8 szoba; ahol azonban 2 szolgabíró, 2 díjnok és közigazgatási gyakornok is van, 9—10 szobára van elkerülhetlen szükség, hogy mindenki fennakadás nélkül végezhesse köteleességét.

De ha már ennyire belemegyünk a kérdés taglalásába, ide írhatjuk azt is, hogy minden főszolgabírói hivatalos helyiség egy járási közigazgatási fogházzal is ellátandó, mert hiszen a vármegyék háztartási alapjáról szerkesztett költségvetés IV. rovata hivatalos helyiségek és fogházak bérletéről szól, tehát nemcsak hivatalos helyiségről, de fogházzal is kellene gondoskodnia a főszolgabíróknak évi 500 koronáért; csak hogy nem gondoskodnak — de nem is gondoskodhatnak.

Hogy miért kell a főszolgabíróknak, szolgabíráknak, a számvevőnek külön-külön szoba, miért lehet a két járási orvos egy szobában, miért kell külön helyiség a járási irattár számára, miért van szükség egy ülésteremre stb. — ezeket itt külön indokolni szükségesnek nem tartom; akiket ez az időszéri cikk érdekel, azok azt ugvis tudják, csak azt akarom röviden kihozni az elmondottakból, hogy egy ilyen megfelelő helyiségre elkerülhetlen szükség van, s azt évi 500 korona bérért előállítani teljes lehetlenség.

Nincs is sehol.

A legtöbb főszolgabírói hivatal 3—4 szobából áll; csak kevés helyen van a szolgabíróknak külön szobája. a járási orvosnak sehol nincsen külön helyisége; a járási állatorvosnak is csak kevés helyen, leggyakrabban a szolgabíróval találjuk egy szobában, a hova — ott, a hol van — a közig. gyakornokot is benyomják.

Járási irattár is alig van külön helyiségben a sokszorosító gép rendszerint valami konyhafelébe szokott elhelyezve lenni s a hivataloszolga is vagy itt ténfereg, vagy az irnok szobájába lopózik be.

Hogy hova fogják a jár. számvevőt bedugni? arról ezidőszertint még csak halvány sejtelmé sincs a legtöbb főszolgabíróknak, a jár. közig. fogház — még a legmerészebb álmok országába tartozik.

Mi volna hát a teendő? Hogyan lehetne ezeket a miseriákat megszüntetni, amiket pedig okvetlen meg kell szüntetni, mert addig jó közigazgatásról szó sem lehet.

Felelet: a járási székházak felépítésével.

Csak hogy ki építse fel ezeket az épületeket?

Az állam? a törvényhatóság? vagy a járáshoz tartozó községek egyeteme? Felhozom mind a három eshetőséget, mert mindenikre van élő példa, de ezek csak szórványosak s kivétel nélkül a kínálkozó alkalmak kedvező felhasználásával volósultak meg.

Városi közgyűlés.

Nagyberek, május 4.

Nagyberek város képviselőtestülete tegnap délután 3 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével folytatólagos közgyűlést tartott, a melyen a következők voltak jelen: Dr. Annau Ernő, Annau Ádám, dr. Brájjer Lajos, Benkovich Mihály, Balási József, Beck Gyula, dr. Demkó Endre, Demkó Vidor, Dékány János, Giffinger Zsigmond, dr. Hubert Zsigmond, Halmos József, Hubert Manó, Jacoby Gábor, Kertész Márk, Kühn János, Mattanovics György, Marinkov János, Marcoin Jenő, Majthényi Géza, Oldal Antal, Pánics Dániel, Pucs Frigyes, Rehák Béla, Strosz Béla és Szávicz Sándor.

Tárgysorozat előtt dr. Annau Ernő kérdést intéz a polgármesterhez, van-e tudomása arról, hogy a szomszédos Aradác községben nagy vörhenyjárvány uralkodik, olyannyira, hogy 3 nap alatt mintegy 95 vörhenymegbetegedés lett a hatóság nál bejelentve. Azon aggodalmának ad kifejezést, hogy a betegséget az onnan Nagybecskerekre szállított élelmiszerek, de különösen a kenyér révén, városunkba is behurcolják, miért is kéri a polgármestert, hogy a betegség terjedésének megállítására végett rendelje el, hogy Aradácról semmiféle élelmiszert Nagybecskerekre szállítani nem szabad.

A polgármester kijelenti, hogy neki nem áll hatalmában az élelmiszerek behozatalát megtiltani, megnyugtatólag ígéri azonban, hogy az esetről azonnal értesíteni fogja az alispant, aki bizonyára meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket.

Ezután áttértek a tárgysorozatra. A tegnapi közgyűlés folyamán még a következő tárgyak nyertek elintéztést:

A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata a Bakics-utca megnyitása tárgyában. — A kérelemnek nem adott hely.

A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata a Krampf Nándor és társai volt városi alkalmazottak terhén levő behajthatlan előlegek tárgyában. — A határozat jogerőre emelkedése után leiratik.

A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata a Kupuszarovits Miklós volt városgazda terhén álló előlegek tárgyában. — Leiratik.

A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata az elemi károk megállapítása körül felmerült költségek tárgyában. — A közgyűlés utasítja a tanácsot, hogy a költségeket írja le.

A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata a Bene Dező volt városi számvevő terhén álló összeg leírása tárgyában. — Hasonlóképen leírják.

A törvényhatósági bizottság jóváhagyó határozata a mezőrendőri könyvecskék árának leírása tárgyában. — A közgyűlés a leírást elrendelte.

Polgármesteri jelentés az esküdtképes egyének összeírása tárgyában. — Az összeírás teljesítésére a közgyűlés a polgármester elnöklete alatt Bauer Henriket és Szalay Józsefet küldi ki.

Hivatalos előterjesztés a volt városi kórháznál elévült ápolási díjak számvevői megállapítása tárgyában. — Pucs Frigyes, Annau Ádám, Szávicz Sándor és Marinkov János hozzájárulása után a közgyűlés megbizzza a városi tanácsot, hogy a pénzügyi bizottsággal egyetértőleg jusson megállapodásra Zsiross Mihály volt megyei főszámvevővel.

A városi központi választmány határozata az országgyűlési képviselőválasztók 1905. évi névjegyzéke tárgyában. — A névjegyzék elkészült s a napidíjak kiutalandók.

Hivatalos jelentés a folyó évi február és március havi pénztárvizsgálatról. — Rendben találtatott.

A városi villammű 1903. évi mérlege. — A mérleg elfogadtatik s a számvizsgálóknak 100—100 korona kiutalandó.

A városi tanács javaslata a város részére szállítandó petroleum, festék stb.-re nézve kötendő szerződés tárgyában. — A szerződés Weiserschann Jakabbal kötöttik meg.

A városi tanács javaslata a városi bádógosmunkákra nézve kötendő szerződés tárgyában. —

A munka 180 korona átalányösszegért Walik Istvánnak adatik ki.

A városi tanács javaslata a kéményseprőkkel kötendő szerződés tárgyában. — A szerződést Kühn Jánossal és Hirsch Antallal meghosszabbítják.

A városi tanács javaslata a kaszinó-társulattal kötendő szerződés tárgyában. — A bérleti szerződést 12 évre meghosszabbítják.

A városi tanács jelentése az esedékes törlesztések kölcsönök fedezése tárgyában. — A kölcsönök fedezve lettek.

A városi tanács jelentése a színház átalakítási költségei tárgyában. — Tudomásul szolgál.

A városi tanács jelentése a Duganics-féle ház eladása tárgyában. — A szerződés jóváhagyatik s 30 nap közzétételével újra tárgysorozatra kerül.

A városi tanács jelentése a vármegyei szék-épület világitása tárgyában. — A megyei törvényhatósági bizottság megkeresendő, hogy próbaévi 1903 helyett 1904. évet tűzze ki.

A városi tanács jelentése Siegel Róbertné illetősége tárgyában. — Nem vétetik fel a város köteleikébe.

A városi tanács jelentése a községi pótdók után szedett késedelmi kamatok tárgyában. — A késedelmi kamat ezentul szedhető.

Hivatalos jelentés a bégai kishid helyén épült vashid tárgyában. — A jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetik.

A városi árvaszék előterjesztése a Luffy Mihály elleni árverés költségelőlegének felemelése tárgyában. — A városi árvaszék 10.000 koronán belül utalványozhat ki pénzt.

A városi árvaszék előterjesztése a néhai Stojakov Próka hagyatéki ügyében keletkezett ügyész díjak kiutalása tárgyában. — Kiutaltatik s jóváhagyás miatt a miniszterhez felterjesztetik.

A gymn. bizottság javaslata a tanárok nyugdíj-ügyében készítenő felirat tárgyában. — Balácsi József kéri határozatilag kimondani, hogy a tanárok, amennyiben a középiskolai tanárok országos nyugdíjintézetébe felvételnek, azon jogoktól, melyeket a városi nyugdíjszabályzat nyújt nekik, nem esnek el. Kéri továbbá a polgármestert, hogy a főgimnáziumi tanároknak az államszegélyből személyi pótlék címén utalványoztasson ki bizonyos összeget.

A polgármester válaszában hangsúlyozza, hogy a tanárok semmi esetre nem eshetnek el azon jogoktól, melyeket nekik a városi nyugdíjszabályzat biztosít. Ami pedig a személyi pótlékot illeti, a tanács tárgyalni fogja az ügyet s a legközelebbi közgyűlés alkalmával tárgysorozatra kerül.

Miután Balácsi József tudomásul vette a polgármester választát, a közgyűlés elhatározta, hogy a város feliratot intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a nagybecskereki főgimnázium világi tanárai vetessenek fel az országos nyugdíj-egyesületbe.

A gymn. bizottság javaslata a Lucsics-féle telek megszerzése ügyében készítenő felirat tárgyában. — A közgyűlés elfogadja Balácsi Józsefnek indítványát, a mely szerint a miniszterhez intézendő feliratban emeltesék ki, hogy a telek az államszegélynek a tanárok fizetésrendezése után megmaradó összegéből vásároltatik meg. Ignátoz Iván óvadéka iránti kérvénye. — Kiutaltatik.

A torontálmegei közművelődési egyesület a „Nemzeti Szalon” képkiallításának támogatását kéri. — A közgyűlés 50 koronát szavazott meg.

Bulya Lyubica nagybecskereki lakos a községi kötelekbe való felvételét kéri. — Ha magyar államhonosságot nyer, felvétetik.

Seidl Gyula kufuró vállalkozó válasza a képviselőt ajánlatára. — Ismeretes, hogy Seidl Gyula ártézikut furó ajánlatot tett a városnak, hogy hajlandó volna saját rizikójára ártézi kutat furni Nagybecskereken, mely kutat a város csak az esetben volna köteles átvenni, ha használható ivóvizet szolgáltat. A közgyűlés annak idején elfogadta Seidlnak ezen ajánlatát, de azzal a feltétellel, hogy csak az esetben veszi át a kutat, hogyha egészséges ivóvizet szolgáltat, a város azonban kikötötte, hogy a kut 10.000 koronánál többbe nem kerülhet. Seidl most értesítette a városi tanácsot, hogy ily feltételek mellett nem hajlandó kutat furni s kéri, hogy előbbi ajánlata fogadtassék el. A közgyűlés tudomásul veszi a választ s napirendre tér felette.

Oldal István kérvénye az általa bérelt terület eladása vagy bérösszegének leszállítása tárgyában. — Egyik sem adatik meg.

Staits György városi levéltárnok 4 heti szabadságot kér. — A közgyűlés megadja a szabadságot.

A városi képviselőtestület legtöbb adót fizető tagjai névsorának megállapítására vonatkozó rendelet. — A közgyűlés a tanács és az állandó választmány következő javaslatát fogadta el: Torontál vármegye közigazgatási bizottsága a városi képviselőtestület legtöbb adót fizető tagjainak névsorát, illetőleg az erre vonatkozó határozatával kimondotta, hogy Grünbaum Vilmos, Bencze Antal és fia cég, Kertész Márk, továbbá öv. Grets Józsefné a virilis tagok közé felveendő.

A vármegye alispánja 35523/903. számú határozatával kimondotta, hogy Kurucski Áca és Popov Pája a törvényes kellek hiánya miatt kihagyandó. Id. dr. Demkó Pál, Vorgits Milos és Horváth Jenő képviselőtestületi virilisták időközben elhaltak, Franz J. L., dr. Gyorgyevics Milos, dr. Mangold Samu, dr. Brájjer Lajos, dr. Várady Imre, Sztakity Zsarkó és Straits György virilisták a választás alkalmával megválasztatván, kijelentették, hogy választott minőségben kívánják a képviselőtestület tagjai lenni. Mindezek egybevetésével a 163. kgy. számú határozattal megállapított névsorból az első helyen említett 4 tag felveendő, a második helyen említett 2, az elhunyt 3 s a megválasztott 7 tag, valamint a felső-muzslyai legelőbirtokosság, mert megbízottat a törvényes határidőn belül be nem jelentett, összesen tehát 13 tag törlendő volna s az így mutatkozó hiány megszüntetésére 9 póttag, névszerint: Réber Ferenc, öv. Szávicz Döméné, Kellner József, dr. Haidegger Lajos, Röhrich Péter, Grossmann Zsigmond, ifj. Bauer Pál, Bohn Péter és Wehner József behívandók volnának. A képviselőtestület tagjai közül a VII. kerületben Mateics Milán virilista jogát öhajtván fenntartani, törlendő volna a megválasztottak sorából, de helyébe póttag nem hívható be, mert a hetedik kerületbeli két póttag más kerületben rendes tagnak megválasztott s így itt behívható póttag nincs. Az V. kerületben az igazoló választmány Veréb György és Gójkov Mihály választott tagok megválasztását semmisnek nyilvánította s helyükre Stein Jakab és Gain Száva póttagokat léptette elő s ezek helyébe Konecsni Mihályt és ifj. Ráckov Gyokát léptették elő. A VI. kerületben Magyarov Szvetozár választott tag kijelentette, hogy virilist jogát kívánja gyakorolni, miért is az ő helyére Gardinovaeski Miklós póttag volna behívandó.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeltől 10 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hírek.** Dr. Dellimanics Lajos főispán tegnap, Jankó Ágoston alispán pedig ma hivatalos ügyben Budapestre utazott.

— **Flórián napja.** A tűzoltók védőszentjének szent Flóriánnak névnapját ülték ma a tűzoltók s hagyományosan díszszalag díszelt védőszentjüknök. Reggel teljes díszben összegyűltek az örtányán s innen vidám zeneszóval Kühn János parancsnok vezetésével a plebánia-templomba vonultak, ahol délelőtt 10 órakor Szabó Ferenc apátplebánus misét mondott. Az istentisztelet után a tűzoltók visszamentek az örtányára, ahol gyűlést tartottak, majd déli egy órakor lakoma következett, mely a legjobb hangulatban folyt le.

A lakomán számos felköszöntő hangzott el: Kühn János Rónay Jenőt, az egyet örökös díszelnökét, Szávicz Sándor a torontálmegei tűzoltó szövetség elnökét dr. Dellimanics Lajos főispánt élteti, Wingler Ferenc emeli poharát a város első polgárára dr. Perisics polgármesterre, Annau Ádám élteti az egyet zászlóányját, Franz J. L.-né, dr. Brájjer Lajos poharát emeli a tűzoltóság lelkes parancsnokára Kühn Jánosra, Beck Gyula a veteránokat élteti, kiknek nevében Klementics Ferenc mond köszönetet. Oldal Antal megemlékezve Szávicz János hervadhatatlan érdemeiről, élteti ennek fardhatatlan fiát Szávicz Sándor tűzoltóparancsnokot, Szávicz Sándor poharát emeli a vendégek, bajtársak s a tűzoltók feleségeinek egészségére. Lucsics Miklós élteti a sajtó képviselőit, dr. Menczer Izidor pedig annak az intézetnek vezérigazgatóját, mely hosszú évekket ezelőtt tetemes pénzadózattal segítette elő a tűzoltóság céljait, Oldal Antal vezérigazgatót. Schwarz Mór élteti Reittert, Oldal a tűzoltók derek orvosát, Wagner Nándor Kühnné, ki a mai kitűnő ebédet főzte, Mészáros Ferenc élteti dr. Demkó tb. főparancsnokot, Reitter Oszkár a távollévő Pflock Nándort, Hirsch Antal Reitter rendőrkapitányt, dr. Brájjer a névtelen tűzoltókat, Oriold Miklós a már 25 év előtt működő Geiduschek J. L.-t, ki viszont a sajtót élteti, mint a mely annyi szolgálatot tett a tűzoltóságunknak. Lucsics Miklós a tűzoltók egyik legbuzgóbbikát, Wingler Ferencet, Hirsch pedig a rendőrséget, végül Koch a vendégeket élteti.

— **A megyés püspök utja.** Csanádegyházmegye szeretett főpásztora most tér haza hosszas távollét után egyházmegyéjébe. A hívek sok ezre szeretettel köszönti a főpásztort hazatérte alkalmából és örömeinek ad kifejezést afölött, hogy a gondviselés visszaadta egészségét annyira, hogy hívei között megjelenhet. A püspök Budapestről hazafelé való utaztában Szegeden kiszáll és itt félnapra megszakítja az utját, majd azután Matóra utazik s ott tölt hosszabb időt.

— **A törvénykezési palota.** Fabinyi Ferenc, a szegedi kir. ítélőtábla elnöke a Nagybecskereken építendő törvénykezési palota ügyében a következő átiratot intézte a város polgármesteréhez:

Igazságügyminiszter urnak folyó évi április hó 27-én 6716/L. M. V. sz. a. kélt rendelete következtében értesitem polgármester urat és Nagybecskerek város közönségét, hogy a város közönségének a mult évi 15.600/141. kgy. szám alatt hozott határozatában foglalt azon ajánlatot, hogy a jelenlegi törvényszéki és járásbírósi épületet az u. n. kamarális korcsmát és a Mesznik Lipót-féle ingatlant hajlandó ugyan cserébe adni, egyébként azonban az építkezés céljaira aldozatot nem hozhat, ezen alakjában igazságügyminiszter ur tudomásul nem vette s azt el nem fogadhatja. Ugyanis az állam-építészeti hivatal becslése szerint a kamarális korcsma 39.166 korona 64 fillér becsértékét képviseli, a melyből a kincstárna egyedül értéket képviselő telekre 17.340 korona esik s így a Mesznik-féle ingatlan 40.000 korona vételárát becsértéknek véve, a város összesen 57.340 korona értéket adna a kincstárnak a törvényszéki és járásbírósi épületnek 86.100 koronában nagyon is alacsonyan megállapított becsértékével szemben. Igazságügyminiszter ur mindenesetre megkívánja tehát a várostól, hogy az elcsereendő telkek közti értékkülönbséget kiegyenlítéséül 28—30.000 koronát ajánljon fel a kincstárnak. Önként érteződik, hogy az ingatlanok tehermentesen lesznek a kincstár tulajdonába bocsátandók. A jogügylettel kapcsolatos összes bélyeg- s illetékköltséget a város tartozik viselni.

Mint hogy továbbá a visszavárolag idecsatolt helyszínrajzból kitetszőleg az építési telekből mintegy 141 négyzetöltnyi rész utcaszabályozási célokra a város javára visszaesik, igazságügyminiszter ur kívánja, hogy a város a részére díjtalanul átengedendő ezen terület értéke ellenében az emelendő törvénykezési épület és fogház körüli összes utcai aszfalt-gyalogjárdaikat saját költségén készíttesse el. A szükséges uterendezés s esetleges utcai csatornázás szintén a város kötelessége leend. Mint hogy a fenti kívánalmak teljesítése mellett sem hoz még a város a törvénykezési épület s fogház létesítése érdekében aldozatot, igazságügyminiszter ur elvárja, hogy azon előnyökre való tekintettel, a melyek a tervezet építkezés által a városra haramolnak, a város közönsége újabb alapos megfontolás tárgyává fogja tenni azon további kívánságot, hogy a fentiekbe kívül az építési költségekhöz még megfelelő összeggel hozzájáruljon. Felkérem ehhez képest polgármester urat, hogy erre vonatkozó javaslatait a város tanácsának és közönségének lehető sürgősen előterjeszteni s a hozandó határozatot nekem még jogerőre emelése előtt a helyszínrajz kapcsán megküldeni sziveskedjek. Szeged, 1904 évi április hó 30-án. Fabinyi Ferenc s. k.

— **Alapszabály megerősítés.** A belügyminiszter a német-csanádi kaszinó alapszabályait láttamozta.

— **A Billitz-alapítvány.** Említettük, hogy Billitz János és neje, akik tegnap ünnepelték házasságuk 40-ik évfordulóját családi körben, ebből az alkalmából 2000 koronás alapítványt tettek. Ez alapítványra vonatkozólag pótlólag most azt közlik velünk, hogy az alapítvány kamatai minden évben „Lag beomer” napján, azaz az „Omer” számításának 33-ik napján egy szegénysorsu, tisztességes és erkölcsös előéletű menyasszonynak adandók ki. Az „Omer” számítása vallásos szertartás t. i. Peszach (husvét) ünnep második napjától kezdve a napok számmatának 7 héig, vagy 49 ig, akkor beáll a Zsengék ünnepe. Sevusz, hetek ünnepe is nevezetik (pünkösöd), eszerint a „Lag beomer” fél ünnep nem mindig május hó 3-ára esik, mint az idén, attól függ, melyik napra esik a Peszach ünnepe, (1905. évben a „Lag beomer” május hó 23-ára esik) s így az alapítvány kamatai sem mindig május hó 3-án oszthatók ki.

— **Társulati elszámolás.** A pancsova-kubini ármentesítő társulat tegnap délelőtti elszámolást tartott a szegedi pénzügyi kataszteri hivatalnál. A társulat a mult esztendőben 140 ezer korona költséggel hidat és zsillipet épített és ezekre az építményekre nézve történt meg tegnap Szegeden a likvidálás. Részt vettek az elszámoláson Rónay Jenő, a társulat miniszteri biztosa, Fehér Elemér cs. és kir. kamarás, miniszteri titkár és Duka Marcel kir. tanácsos, kataszteri főfelügyelő.

— **Megp** embert csipte nap délután templom szőlő valaki ellopta fiuk láttak is leskelődni, nyomán a gy. Korona-utca kérdőre vontat után bevallott a kulcsokat, a templomban a pénzt onnan nappal ezelőt egy Amerikán berrel, aki világba szerez pénze, azt tan becskerekre plomba, ott hajlott is a mert a tempio A rendőrség állapította, hogy csentai szolgál mely azonnal a bűnügyi elj. lánder-fatelepe

Siketném intézetébe nem tekintet nélkül fel. A felvéte ügyelő-bizottsá kerestievél. Bővebb felvilag

§ **Véres** bíróság ifj. M. a lesével ma de napszámos büny ugyanis ez év karácsony napján volt, haza néhány ismerő Juba n Deszpe vele s a ruháj letkezett, a m lakására szalad vára lőtt, akit Juba n Deszpor rá is lőtt, de a szék a követl rák: Junga ügyész dr. F. Elek, orvosszak Magyar Karol Annau Ádám, Vary Sándor, Szron Gyula, Lasz és Lászlóffy Gy. A vádlott a tanuvalomlósá Deiben az Itéletre csak a k

Országos vív A szombati vívőverseny ma szág legkiválóbb nevezési határid csak akkor fogt sárnapp délután házban tartat bejelentették re legerősebb magy Milán, ez a fut hiri bécsujhelyi tani Ede a ve olasz vívómester, vika-akadémia vív legerősebb vívő akadémiá segédvése és gyönyörű séggel, Békés Magyarország Kálmán főhadn Filótás Ferenc A. C. vívőhandic Pál és Habert generációnak e vics Imre főhad utóbbi nyertese, nagy, aki szintén tetszést aratva.

Meghiusult templomrablás. Veszedelmes embert csíptek el tegnap Nagybecskerekén. Tegnap délután ugyanis a belvárosi gör. kel. szerb templom szolgája azt a fölfedezést tette, hogy valaki ellopta a templom kulcsait. A harangozó fiúk látták is egy gyanus alakot a templom körül leskelődni, mire a templomszolga a fiúk leírása nyomán a gyanus ember keresésére indult s a Korona-utcában csakhamar rá is akadt. Erélyesen kérdőre vonta, mire az ismeretlen rövid tagadás után bevallotta, hogy csakugyan ő lopta el a kulcsokat, a melyek segítségével be akart jutni a templomba, hogy ott a perselyeket feltörje s a pénzt onnan ellopja. Elmondotta, hogy néhány nappal ezelőtt Pancsován járt, a hol találkozott egy Amerikába kivándorolni készülő magyar emberrel, aki rábeszélte, hogy jöjjön vele az új világba szerencsét próbálni s mivel nem volt neki pénze, azt tanácsolta neki, hogy menjen el Nagybecskerekre s törjön be az ottani szerb templomba, ott biztosan akad pénz bőven. Gyurosinov hajlott is a rossz tanácsra, azonban rajtavesztett, mert a templomszolga átadta őt a rendőrségnek. A rendőrség ma reggel kihallgatta s miután megállapította, hogy a jómádár Gyurosinov Matea csemtai szolga, átírserte a kir. ügyészségre, mely azonnal letartóztatta őt s megindította ellene a bűnügyi eljárást. A templomkulcsokat a Kurländer-fatelepen elrejtve megtalálták.

Siketnémák felvétele. A siketnémák szegedi intézetébe nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül 7—12 éves siketnémák vétetnek fel. A felvétel iránti kérvények az intézet felügyelő-bizottságához küldendők be; mellékeltek: keresztlevel, orvosi és hatósági bizonyítvány. Bővebb felvilágosítást az intézet igazgatója ad.

ESKÜDTSZÉK.

§ Véres kötekedés. A nagybecskereki esküdtségi bíróság ifj. Makk József törvényszéki bíró elnöklésével ma délelőtt Odzsin Rada melencei napszamos bűnügyét kezdte el tárgyalni. Odzsin ugyanis ez év január hó 7-én, a görög keletiek karácsony napjakor rokonaitól, akiknél látogatón volt, hazafelé ment. Utközben találkozott néhány ismerősével, köztük Juban Triva és Juban Deszpottal. Az előbbi kötekedni kezdett vele s a ruháját ráncigálta. Ebből szóváltás keletkezett, a minek az lett a vége, hogy Odzsin lakására szaladt fegyveréért s azzal Juban Trivára lött, akit meg is sebezett. A meglőtt bátyja, Juban Deszpot erre a vádolt felé rohant, aki ő rá is lött, de nem talált. Ez ügyben az esküdtszék a következőképpen alakult meg: bírák: Junga Aladár és Szilágyi Lajos, ügyész dr. Fabó Zoltán, védő Almácssy Elek, orvosszakértők dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly. Esküdtek: Somogyi József, Annau Ádám, Amend Rezső, Borza János, Ujváry Sándor, Sarto Henrik, Szlamer Viktor, Beron Gyula, Laszner Pál, Mavrak János, Fáti Andor és Lászlóffy Gyula.

A vádolt és a két sértett kihallgatása után a tanuvallomásokra került a sor.

Délben az elnök az ülést felfüggesztette. Itéletre csak a késő délután folyamán kerül a sor.

Sport.

Országos vívóverseny Nagybecskerekén.

A szombaton és vasárnap itt megtartandó vívóverseny mind nagyobb arányokat ölt. Az ország legkiválóbb vívói neveznek, de miután a nevezési határidő még nem járt le, azok névsorát csak akkor fogjuk közölni, ha teljes lesz. A vasárnap délután fél 5 órakor a városi színházban tartandó akadémiára azonban már bejelentették részvételüket Santelli Italo, a legerősebb magyarországi vívómester, Neraliè Milán, ez a fenomenális tehetségű és európai hírű bécsujhelyi katonai vívómester, Armentani Ede a városunkban jól ismert népszerű olasz vívómester, Bertti László főhadnagy, a Ludovika-akadémia vívótanára, a honvéd tisztikar elismert legerősebb vívója, Borsódy László, a Ludovika-akadémia segédvívómestere, aki főleg szép megjelelése és gyönyörű testtartása révén bír közkezdveltséggel, Békéssy Béla honvédhuszárfőhadnagy, Magyarország ezidei kardvívó bajnoka, Koós Kálmán főhadnagy, városunk vívói celebritása, Filótas Ferenc honvédhuszárfőhadnagy a M. A. C. vívóhandicapjének győztese, Mészáros Pál és Habberfeld Marcell dr. a régibb vívógenerációnak a kimagasló alakjai, Matuskovic Imre főhadnagy, a Torontali vándordíj legutóbbi nyertese, Hoffmann Géza utászfőhadnagy, aki szintén vívott már Becskerekén közkezdést aratva. Hogy Mészáros Ervin meg-

jelenik-e, az nem biztos. Lépéseket tett a club oly irányban, hogy Doucet Alfons belgrádi vívómester is részt vegyen.

A helybeli és megyebeli vívók közül Tasnády Endre, a régi gárda jeles tagja, Guggenberger főhadnagy, Szekesán János, Nagy Sándor hadnagy, Várkonyi József és még többen fognak előreláthatólag a dobogón megjelenni.

Az akadémia után kedélyes táncos összejövetelt rendez a club a kaszinóban s hogy az athléták a parketten is ki fognak tenni magukért, ahhoz szó nem fér. Előreláthatólag ott is és az akadémián is katonai zenekar fog játszani.

Vasárnap délben bankett lesz a vendégek tiszteletére a kaszinóban, amelyen a klub kötelekén kívül állók is részt fognak venni. Megjelenésüket már megígérték gróf Karátszonyi Jenő a verseny védnöke, dr. Dellimanics főispán a verseny elnöke, Jankó alispán, stb.

TÁVIRATOK.

Jókai Mór haldoklik.

Budapest, május 4. (A „Torontál” ered. távirata.) Jókai Mór Nizzából hazakerkezte után valahogy meghült s ágynak esett. Tegnap délután megjelent Jókai Erzsébet-körút 44. sz. a lakásán Korányi Frigyes egyetemi tanár s a költő házi orvosával, Stricker dr.-ral konzultálva, jobboldali tüdőgyuladást konstatait. Miután a szükséges intézkedéseket megtette, Korányi elhajtattott. Utána indult Stricker dr. is, de alig ért a kapu alá, Jókainé sirva hívta vissza, hogy Jókai haldoklik.

Stricker dr. visszament s Jókait elajulva találta. Ismételtén megvizsgálta s nagyfokú szívgyöngeséget tapasztalt. Az erősítő szerekekkel és mesterséges légzéssel sikerült Jókait magához téríteni. Jókai sóhajtván nézett föl s halkan mondta:

— Ugyan kedves doktor ur, megérem a reggelt?

— Hogyne érné méltóságos uram, — nyugtatta meg az orvos. — Veszedelemről beszélni se lehet.

— Nem hiszem, nem hiszem — hajtogatta egyre Jókai.

Estefelé ismét megvizsgálta Korányi s ekkor változatlanul találta a beteg állapotát. A nagy költő betegségének hírére nagy közönség gyűlt össze Jókai lakása előtt s várja róla a híreket. A rokonságból estefelé eljöttek Jókaihoz Hegedüs Sándor volt miniszter, majd leánya Jókai Róza férjével Feszty Árpáddal, de ők nem mentek föl a lakásba, hanem az udvaron maradtak. Rövid itt tartózkodás után Fesztyné zokogva mondta férjének:

— Gyere menjünk haza s imádkozunk apánkért.

Este fél 10 órakor újabb konzultálás volt s az orvosok konstataiták, hogy a *tüdőgyuladás terjed*, sőt Korányi tanár azt mondta, hogy a *katasztrófa már csak rövid idő kérdése*.

Éjfél után Jókai egyre gyöngül, de azért folyton eszméletlen volt. Felesége állandóan mellette van s ha lopva eloson, Jókai azonnal hivatja s megcsókolja. Egy órakor éjfélután elkérte arcképét s azzal elaludt, majd hajnali negyed 3 órakor ismét felébredt.

Körülbelül egy óra hosszat ébren volt, azután fél 4 órakor letargikus álomba merült, a melyről azt hiszik, aligha ébred föl.

Budapest, május 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király tegnap este és ma reggel Tisza István miniszterelnök révén tudakozódott Jókai hogylétéről.

Jókai állapota különben ma reggel 8 óra tájban jobbra fordult. Reggel 9 órakor

Korányival orvosi konzilium volt és akkor konstataiták, hogy *életbenmaradásához kevés a remény*. A nagybeteg mellett Berzeviczy kultuszminiszter és Hegedüs Loránt vannak állandóan.

Délben újra orvosi konzilium volt, mikor Korányi kijelentette, hogy csoda volna, ha Jókai felgyógyulna, de nincs lehetetlenség.

Délután 1 órakor a kabinetiroda főnöke megjelent Jókai lakásán s a király nevében kérte Jókainét, hogy a nagy költő állapotáról minél többször jelentést tegyenek. Jókainé azt felelte, hogy ő felsége gyöngéd figyelmé mélyen meghatja és enyhíti szomorú állapotát.

Az orosz-japán háboru.

Niucsvang elfoglalása.

Budapest, május 4. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Londonból táviratozzák, az oroszokat újabb nagy vereség érte. A japánok Niucsvangot elfoglalták.

Kitüntetett orosz tiszték.

Budapest, május 4. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Szentpétervárról táviratozzák, a „Korejec” hajó összes tisztjeit a cár a szent György rendjellel tüntette ki.

A király Budapesten

Budapest, május 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király, mint illetékes forrásból jelentik, holnap május 5-én délután katonai ebédet ad, a melyre a helyőrség parancsnokló tábornokai és csapattestparancsnokai hivatalosak.

A svéd és norvég király Fiumében.

Budapest, május 4. (A „Torontál” ered. táv.) Fiuméből jelentik: Az Abbaziában üdülő Oszkár svéd és norvég király, aki már két ízben látogatott el Fiuméba, tegnap ismét Fiumében járt. A királyt a haditengerészeti akadémiai növendékeinek gyakorlati hajózásra használt kis gőzöse hozta át Abbaziából. Oszkár királyt Roszner Ervin báró kormányzó az Adamich-molónál várta, a honnan a kormányzó fogatán felhajtattott palotájába. A király látogatóba jött a kormányzóhoz, aki dinert adott tiszteletére. A diner után Oszkár király kocsin tért vissza Abbaziába.

Az új olmtüzi érsek.

Budapest, május 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből táviratozzák, az osztrák hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Bauer brünni püspököt olmtüzi érsekké nevezte ki. Helyébe brünni püspök Huigu Pál gróf lett.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az áruk kissé emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árukat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	7.85	—
Buza (októberre 1904.)	7.99	—
Tengeri (áprilisra 1904.)	5.04	—
Zab (áprilisra)	5.54	—
Zab (októberre)	—	—
Rozs (áprilisra)	6.62	—
Rozs (októberre)	—	—

Nyilttér.*

NESTLÉ FÉLE Legtökéletesebb tápszer csecsemők részére.

Kísérleti czélokra fél dobozok a 1 Korona. A tisztelt szülésznek proba dobozok és rópiratok ingyen rendelkezésre állnak a NERUDA NÁNDORNÁL féle főraktárban BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 sz.

A felső-torontáli ármentesítő és belvyszabályozó-társulat igazgatójától.

5132. szám
ig. 1904.

Közgyűlési meghívó.

A folyó évi április hó 30-ik napjára kitűzve volt társulati közgyűlés a tárgysorozaton állott ügyekhez az alapszabályok 15. §-ában foglalt határozmányok szerint megkívántató határozatképességgel nem bírván, az alapszabályok 15., illetve 14. §-sa értelmében **folyó évi május hó 14-ik napján délelőtt 10 órára Nagyikindán, a városháza nagytermébe újabb közgyűlés** tüzetett ki, melyre van szerencsém tisztelettel meghívni azon megjegyzéssel, hogy az alapszabályok fentidézett §§-ban foglalt rendelkezéshez képest ezen közgyűlés a tárgysorozatra kitűzött tárgyakra nézve a megjelentek számára való tekintet nélkül fog határozni.

Az alapszabályok 7. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előljáróságokat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előljáróság által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárlása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekeltég esetleges csoportosulásáról a választott megbízott, vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltéget a községi előljáróság fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállíthatása céljából a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A társulati alkalmazottak fizetésének rendezésére vonatkozó javaslat.
2. Az alapszabályoknak a társulati alkalmazottakra, valamint a választmány mandátumának időtartamára vonatkozó megváltoztatása.

Nagyikindán, 1904. évi május hó 1-én.

BÁRÓ HAUSER KÁROLY s. k.,
igazgató.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltégük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnyitásáig bejelentett megbízottjaik által gyakorolják.

A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivétel szerint számított közrejárlási összegnek minden 200 koronája után egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, a kinek kétszeres kivétel szerinti közrejárlása legalább kettőszáz koronát tesz. A szavazat számításakor a félnél nagyobb tört rész egésznek vétetik, a félnél kisebb tört rész pedig figyelmen kívül marad.

Kettőszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltégük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, a míg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatónak a meghatalmazás beiktatása mellett szintén bejelentendő.

Azon kisebb érdekeltég szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon községi előljárósága gyakorolja, a mely község határában az illető területek fekszenek. A községi előljáróságának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határábeli kisebb érdekeltég összes kétszeres kivételése sem tenne ki kettőszáz koronát.

(372-1.1)

Üzletátvételi jelentés.

Van szerencsém nagybecsű üzletfeleimnek s a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy társam Krecsmáry László ur elhunytá folytán a Hunyady-(fő)-utca 616. szám alatt **Krecsmáry és Melkuhn** cég alatt vezetett **drogua-üzletet**

Melkuhn Dezső

törv. bej. cég alatt tovább fogom vezetni.
Készleten vannak mindennemű drogua-árúk, gyógyfüvek, kötszerek, gummiárúk, különlegességek, bel- és külföldi illatszerek, pipere-, házi- és gazdasági cikkek, legfin. magyar és francia cognac, valódi chinai és orosz theák, eredeti importált jamaicai rum stb. stb.

Amidőn minél nagyobb támogatásért esedezem, vagyok

349-5.3
kiváló tisztelettel
Telefon 95. sz. **Melkuhn Dezső.**

Tegnap este a Fő-uteától a Melencei-uteáig menet elveszett egy női pénztárca cirka 15 frt tartalommal.

A szives megtaláló kérétk Melencei-utca 17. sz. alá elküldeni.

(374-1.1)

Naponta frissen vágott

Spárga (Spargel)

Kurländer Imrénél

tűzifaktár

Korona-utca 585. szám.

(366-x.3)

Hirdetések

felvételnek a

„TORONTÁL” kiadóhivatalában.

== FELTÜNŐ UJDONSÁG. ==

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

5-x.36

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.